

Den 17 juni 2011 invigdes

SVERIGES FÖRSVARSFORDONSMUSEUM

Text: Per-Arne Öhman, KamraToff. **Foto:** KamraToff.

Regnig inledning

Fredagen den 17 juni hade det strålande sommarväder som rätt under ett par veckors tid förbytt till envist regn med inslag av häftiga skurar från en jämngrå himmel. Trots vädret hade vad som bedömdes till närmare 1000 åskådare samlats för att ta del av det omväxlande och väl avvägda program som bjöds i samband med invigningen.

Under tiden åskådarna samlades i väntan på att det egentliga invigningsprogrammet skulle börja bjöds möjligheten att beundra de veteranbilar som ett antal besökare anlant i och som ställts upp på finbilsparkeringen. Hovstallets kungavagn, dragen av hästarna Felix och Mefisto förevisades samtidigt som hovstallmästaren Mertil Melin

berättade om vagnen, hästarna och hovstallet i övrigt.

Landshövding och småländska karoliner

Då klockslaget för invigningen närmade sig upphörde regnet och arméns musikkår marscherade upp för att inta sin plats på uppvisningsarenan. Hans majestät konungen anlände tillsammans med kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth i den tidigare förevisade kungavagnen. Hedersläktaren fylldes med särskilt inbjudna gäster och själva invigningen inleddes med att Bo Könberg, landshövding i Södermanland och tillika ordförande i stiftelsen bakom Arsenalen, välkomnade alla samt höll inledningstalet. I några korta och kärnfulla meningar berörde han

Södermanlands regementes historia från 1327 och framåt, utvecklingen i Mälardalen, och då speciellt i Strängnäs, samt varför just denna plats var så väl lämpad för lokaliseringen av Sveriges nationella försvarsfordonsmuseum.

Han berättade att stiftelsen Södermanlands militärhistoriska samlingar, som står bakom Arsenalen, bildades 2007 och att stiftelsen samarbetat med bland annat Strängnäs kommun, det lokala och regionala näringslivet samt Statens försvarshistoriska museer för att möjliggöra tillkomsten av Arsenalen. Som åhörare kunde man inte annat än dra slutsatsen att Arsenalen är ett strålande exempel på ett framgångsrikt OPS-projekt, som dessutom realiserats på vad som i dessa sammanhang måste betraktas som rekordtid.

Arméns musikkår framför entrén till Arsenalen – Sveriges försvarsfordonsmuseum.

Efter Bo Könbergs tal visade Smålands karoliner upp hur strid fördes på 1700-talet. Karolinerna anföll i fyrdubbla led, anförda av en officer som gav kommando för varje moment i anfallet. Framryckningshastigheten styrdes av en trumslagare (och av åskådarna, som klappade händer i takt med trumslagen). En signaltrumpetare blåste vissa kommandon på officerens order. Karolinernas anfall understöddes av kanoner från Stenbocks artilleri. Svartkrutsröken spred dimma och väldoft över slagfältet, och det gick inte att ta miste på åskådarnas förtjusning. Karolinernas förevisning är verkligen något extra att se och det är lätt att förstå varför de inbjudits att visa upp sitt program i 14 olika länder.

Smålands Karoliner anfaller.

Smålands Karoliner anfaller, Musikkår, fordonsparad och kärnfulla tal

Så klämde musikkåren i med Ståketmarschen och därefter rullade det första fordonet i en fordonsparad in på scenen. Det var en artilleritraktor m/28, byggd av NOHAB (Nygqvist och Holm AB) i Trollhättan på licens från italienska Pavesi. I museets samling finns en sådan traktor i helt orenoverat originalutförande.

Den är ett museiföremål, och får inte köras. Den traktor som kördes

har restaurerats av frivilliga krafter. Den är helt lik originalutförandet, men man har tvingats nytillverka många komponenter. Cirka 1000 arbetstimmar har lagts ner på renoveringen. Traktorn är midjestyrd, något som måste varit väldigt ovanligt mot slutet av 1920-talet.

Efter artilleritraktorn visades en Lastterrängbil 934 med dragen 40 mm luftvärnsautomatkanon m/36 upp. Det ekipaget följdes av något som, kanske lite oväntat, tilldrog sig

en extra applåd samt många uppskattande och skämtsamma kommentarer från publiken. Det var en soldat i uniform m/39 som lite vingligt tog sig fram på cykel m/42 med ett Kulsprutegevär m/21 fastspänt vid ramen.

Den cyklande infanteristen avlöstes av ett gäng motoriserade tvåhjulingar, i snabb takt passerade ett urval av några av de motorcyklar försvaret haft från de 500 cc DKW-motorcyklar som i hast byggdes om från civilt till militärt utförande vid P 10 tygverkstad 1940 fram till Husqvarnas mc 56.

Fordonsparaden varvades sedan med korta tal. Kommunstyrelsens ordförande Jens Persson lovordade det arbete projektgruppen bakom museet lagt ner för att förverkliga tillblivelsen av Arsenalen. Han framhöll även museets betydelse för att locka besökare från hela världen till Strängnäs. Han såg Arsenalen som en symbol för tillväxt, aktivitet, entreprenörsanda, teknik och kultur.

Efter att på nära håll följt projektets arbete och sett resultatet kan man inta annat än hålla med om lovorden.

Kilen X är ett av Mälardalens största byggnads- och fastighetsföretag. Kilen X har byggt musei-

Midjestyrd Artilleritraktor m/28.

Cykel m/42, Kg m/21.

Mc 582, Triumph Trophy,
500 cc, årsmodell 1957.

byggnaden, och dess vd, entreprenören Jan Persson, har som medlem i ägarstiftelsens styrelse gjort en ovärderlig och självupppoffrande insats. I sitt tal återgav han hur han kom in i projektet. Förre landshövdingen i Södermanland, Bo Holmberg, var anställd hos Jan Persson. Jan hade uppvakts av representanter för den blivande stiftelsen. Jan sade till Bo Holmberg: "Hör du Bosse, dom vill bygga ett museum för militära fordon, och dom vill ha hjälp". Bo

svarade: "Ett museum! Snälla Janne, det kommer aldrig att gå!", varpå Jan svarade. "Ja Bosse, där hör du vad du själv säger, och då förstår du att dom behöver hjälp." Och så blev det, Jan Persson gick in i stiftelsens styrelse och Bo Holmberg blev styrelsens ordförande, och verkade i den rollen fram till sin bortgång.

Efter de korta och kärnfulla anförandena fortsatte fordonsparaden, och nu hade turen kommit till stridsfordonen. In rullade först stridsvagn

m/37, av tjeckisk konstruktion och monterad vid Jungners varv i Oskarhamn under tjeckisk ledning. Alldeles i bakhasorna på den lilla 37:an med sin tvåpersons besättning följde så den av vissa älskade och av andra avskydda Stridsvagn 103. Att se dessa två vagnar körande efter varandra gav verkligen en tankeställare kring hur oerhört snabb och omvälvande utvecklingen varit under de cirka trettio år som skiljer vagnarna åt.

Strv 103, omtalad, omtvistad, älskad och avskydd.

Strv m/37, kvar i tjänst på Gotland till 1953, beväpnad med två stycken Ksp M/36.

Stefan Karlsson vid första etappmålet.

HM Konungen invigde.

Paraden gick vidare i hög takt med, inslag av musikkåren och ett urval av rullande och bandgående rariteter. Terrängbil m/42 SKP, Pan-sarbandvagn 302, Hjultraktor med koksläp och Ferret. Tio stycken av den sistnämnda fordonstypen hyrdes in av den svenska bataljonen på Cypern som komplement till de egna KP-bilarna.

Konungen invigde

Efter fordonsparaden talade den dit-tillsvarande projektledaren och till-trädande museichefen Stefan Karlsson. Stefan, som är kapten i teknisk tjänst och utlånad till Statens försvarshistoriska museer, konstaterade att äntligen var ett etappmål nått på en resa som började i smått för sex år sedan. Resan hade varit både utmanande, intressant och lärorik. Även om uppförbackarna ibland varit väl många och branta så hade de besegrats.

Så var det då dags för HM Konungen att inta talarstolen. Han gjorde i sitt tal en kort återblick på försvarets utveckling och framhöll att

det nu äntligen skapats möjligheter att samlat visa upp de fordon som så länge varit spridda på många olika håll, och till del stått i magasin utan möjlighet för alla intresserade att få se dem. Han avslutade med att högtidligen förklara Sveriges försvarsmuseum Arsenalen för invigt.

Därefter sköts salut med fyra kanonskott, och portarna öppnades för alla intresserade åskådare, som snabbt fyllde museet.

När du har vägarna förbi Strängnäs missa inte Arsenalen!

För mer information om öppettider mm gå in på www.arsenal.se ■

Cirka 1000 besökare fyllde museets väl tilltagna utrymmen på invigningsdagen.